

не передбачено порядку розгляду й ухвалення такого судового рішення, як ухвала про призначення та проведення позапланової документальної ревізії.

Станом на сьогодні питання призначення та проведення ревізій під час досудового розслідування однозначно не обумовлено в законодавстві України, що призводить до різного тлумачення змісту нормативно-правових актів і колізій у практиці їх застосування, що, своєю чергою, створює певні проблеми і/та труднощі у роботі правоохоронних і судових органів.

#### Перелік джерел посилання

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI (зі змін та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 04.09.2023).
2. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.1993 р. № 2939-XII (зі змін та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text> (дата звернення: 04.09.2023).
3. Порядок проведення інспектування Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами : затв. постановою КМУ від 20.04.2006 р. № 550 (зі змін та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/550-2006-%D0%BF#Text> (дата звернення: 04.09.2023).

### Питання нормативно-правового регулювання нових напівсинтетичних канабіноїдів

*Ірина Кучинська,*

канд. фарм. наук, ІСТЕ СБУ, м. Київ, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0269-9463>,  
e-mail: [irynakuchynska@ukr.net](mailto:irynakuchynska@ukr.net)

*Активне просування напівсинтетичних нових канабіноїдів гексагідроканабінолу, гексагідроканабінолу ацетату, гексагідроканабіфорулу й тетрагідроканабідіолу на ринку рекреаційної продукції України та країн ЄС викликає занепокоєння. Доволі висока психоактивність речовин, недостатня вивченість і відсутність контролю надають цим речовинам статус високої соціальної небезпеки.*

**Ключові слова:** *нові психотропні речовини; напівсинтетичні канабіноїди; гексагідроканабінол; гексагідроканабінолу ацетат; гексагідроканабіфорол; тетрагідроканабідіол.*

### Concerning Legal Regulatory Framework for New Semi-Synthetic Cannabinoids

*Iryna Kuchynska*

*The active promotion of semi-synthetic new cannabinoids, such as hexahydrocannabinol, hexahydrocannabinol acetate, hexahydrocannabinofuran, and tetrahydrocannabidiol, in the recreational product markets of Ukraine and EU countries causes concerns. The significant psychoactivity of these substances, coupled with limited research and lack of control, categorizes them as a matter of high social risk.*

**Keywords:** *new psychoactive substances; semi-synthetic cannabinoids; hexahydrocannabinol; hexahydrocannabinol acetate; hexahydrocannabinofuran; tetrahydrocannabidiol.*

Незаконний обіг наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів залишається нагальною соціальною проблемою. Зростає злочинність та смертність від заборонених речовин, кількість їх вилучення — на рекордному рівні. Протидія цій глобальній проблемі є пріоритетним завданням діяльності правоохоронних органів усього світу. Для подолання цієї проблеми на урядовому, національному й міжнародному рівнях докладено зусиль для скорочення виробництва, обігу та розповсюдження заборонених речовин. Посилений контроль у портах і на кордонах, скорочення полів вирощування нарковмісних речовин та створення міжнародних агенцій із розвідки підконтрольних речовин — ось частина заходів, які вживають для контролю над ситуацією.

Споживання населенням продуктів канабісу, як і раніше, переважає. Використання ширшого набору хімічних речовин та різноманітних процесів синтезу нових речовин із наркотичною та психотропною дією є складним завданням для правового регулювання, експертних установ, митних і правоохоронних органів.

Першим зареєстрованим у ЄС напівсинтетичним канабіноїдом, який система раннього попередження ЄС відстежує як нову психотропну речовину, гексагідроканабінол (далі — *ННС*). Упродовж 2022 року *ННС* виявлено у двох третинах держав — членів ЄС, у деяких країнах його продавали як «легальну» альтернативу канабісу у вейпах, харчових продуктах, у сумішах із трав'яним канабісом, який має низький уміст тетрагідроканабінолу (далі — *ТНС*).

Останнім часом відбувся помітний перехід від синтетичних і напівсинтетичних канабіноїдів на рослинному матеріалі до їх додавання до харчових продуктів. У судово-експертних лабораторіях країн — членів ЄС напівсинтетичні канабіноїди ідентифікували в шоколадних батончиках, тістечках, мармеладних цукерках, картопляних чіпсах, пирогах, супах, напоях різних кольорів та смаків. Збільшення кількості цих істивних матеріалів і різноманіття їхніх характеристик потребують від судових експертів зміни способу проведення аналізу, оскільки звичайні методи виявляються неефективними, що призводить до хибних результатів та тривалих простоїв обладнання лабораторій [1—3].

Уважають, що напівсинтетичні канабіноїди виготовляють (синтезують) із канабідіолу (далі — *CBD*), який своєю чергою екстрагують із канабісу, що має низький уміст *ТНС*. Коноплі з низьким вмістом *ТНС* мають привабливі ринкові ціни, а на незаконному ринку триває пошук альтернативних шляхів.

Спостерігаються часті випадки екстракції суцвіть конопель із низьким умістом *ТНС*, із подальшим перетворенням отриманого в результаті екстракції *CBD* на *ТНС* і/або напівсинтетичні канабіноїди. На територіях нелегально створених лабораторій із перероблення канабісу з низьким умістом *ТНС* екстракцію *CBD* із конопель проводять зрідженими газами (наприклад, ізобутаном), рідкими розчинниками (наприклад, етанолом, пентаном) або надкритичним діоксидом вуглецю. Такі процедури дають змогу отримати продукти, які не тільки збагачені *CBD* (зазвичай 60—70 % *CBD*), а й містять *Δ9-ТНС* та інші канабіноїди у підвищених концентраціях [4]. Перетворення відбуваються в кислому середовищі з утворенням найчастіше *Δ8-ТНС* або *Δ9-ТНС* (залежно від використовуваних кислот: якщо використовують кислоту Льюїса, наприклад, діетилефірат трифториду бору, то утворюється *Δ9-ТНС*; кислота Бренстеда, наприклад, *p*-толуолсульфонова кислота, забезпечує здебільшого утворення *Δ8-ТНС*) [5]. Отримані *ТНС*-ізомери також перетворюють на психоактивні напівсинтетичні канабіноїди.

Від жовтня 2022 року Європейський центр з моніторингу наркотиків та наркозалежності (англ. *EMCDDA*) здійснює моніторинг чотирьох напівсинтетичних канабіноїдів як нових психоактивних речовин: *ННС*, гексагідроканабінолу ацетату (далі — *ННС ацетат*); гексагідроканабіфорулу (далі — *ННС-Р*); тетрагідроканабідіолу (далі — *Н4-CBD*). Названі напівсинтетичні канабіноїди нещодавно з'явилися в широкому асортименті і продаються відкрито як «легальна» заміна коноплі та продуктів *ТНС*.

Ринок напівсинтетичних канабіноїдів швидко розвивається, проте інформація щодо цих речовин доволі обмежена. Споживачі канабісу можуть наражатися на ризик ненавмисного впливу напівсинтетичних канабіноїдів. Із 2021 року існує тенденція до збільшення кількості повідомлень про рослинний матеріал, у якому поряд із *ТНС* та іншими натуральними канабіноїдами виявлено синтетичні канабіноїди. Про такі випадки повідомили 13 європейських країн ЄС, переважно Німеччина та Швеція. Фальсифікований канабіс зовні схожий на натуральний і може бути помилково проданий споживачам, які нічого не підозрюють. Напівсинтетичні канабіноїди можуть бути сильнодіючими речовинами, а фальсифіковані продукти нести ризик отруєння.

Для України наявність на незаконному ринку напівсинтетичних канабіноїдів також украй актуальна. Обходячи обмеження статусу підконтрольних речовин, ННС, ННС-ацетат, ННС-Р, Н4-CBD активно просуваються на ринку рекреаційної продукції. Швидкість, із якою відбувається поширення цих речовин, на тлі доволі високої їх психоактивності, недостатньої вивченості й відсутності контролю, надає ННС, ННС-ацетату, ННС-Р, Н4-CBD статусу високої соціальної небезпеки.

Зважаючи на загальну непоінформованість користувачів про потенційні ризики для здоров'я, пов'язані з ННС, ННС-ацетату, ННС-Р, Н4-CBD, їх активне поширення через інтернет-канали, важливо обмежити доступність цих речовин, завдяки чому убезпечити здоров'я населення. Поводження із цими речовинами слід вважати незаконним.

#### Перелік джерел посилання

1. Amirav A., Neumark B., Margolin Eren K. J., Fialkov A. B., Tal N. Cannabis and its cannabinoids analysis by gas chromatography–mass spectrometry with cold EI. *Journal of Mass Spectrometry*. 2021. Vol. 56. Is. 6. Pp. 3—11. DOI: 10.1002/jms.4726 (дата звернення 23.08.2023).
2. Sanchez L., Filter C., Baltensperger D., Kurouski D. Confirmatory non-invasive and non-destructive differentiation between hemp and cannabis using a hand-held Raman spectrometer. *RSC Advances*. 2020. Vol. 10. Is. 6. Pp. 3212—3216. DOI: 10.1039/C9RA08225E (дата звернення 23.08.2023).
3. Recommended methods for the identification and analysis of Cannabis and Cannabis products. United Nations Office on Drugs and Crime. March 2022. URL: <https://www.unodc.org/unodc/en/scientists/recommended-methods-for-the-identification-and-analysis-of-cannabis-and-cannabis-products.html> (дата звернення 23.08.2023).
4. Barthlott I., Scharinger A., Golombek P., Kuballa T., Lachenmeier D. A Quantitative <sup>1</sup>H NMR Method for Screening Cannabinoids in CBD oils. *Toxics*. 2021. Vol. 9. Is. 6. Pp. 136—156. DOI: 10.3390/toxics9060136 (дата звернення 23.08.2023).
5. Coppey F., Becue A., Sacre P.-Y., Ziemons E. M., Hubert P., Esseiva P. Providing illicit drugs results in five seconds using ultra-portable NIR technology: An opportunity for forensic laboratories to cope with the trend toward the decentralization of forensic capabilities. *Forensic Science International*. 2020. Vol. 317. Art. 110498. DOI: 10.1016/j.forsciint.2020.110498 (дата звернення 23.08.2023).

### Результати огляду місця події та експертних досліджень як важливий чинник боротьби із злочинністю

**Андрій Лис,**

Тернопільський НДЕКЦ МВС України, м. Тернопіль, Україна,  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1965-7585>, e-mail: [lis\\_1983@ukr.net](mailto:lis_1983@ukr.net)

**Марія Ярмусь,**

Тернопільський НДЕКЦ МВС України, м. Тернопіль, Україна,  
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-9066-6154>, e-mail: [Maria160400@ukr.net](mailto:Maria160400@ukr.net)

У статті стверджується, що успішний пошук слідів посідає важливе місце під час проведення огляду місця події та залежить від розв'язання організаційних питань його підготовки. Це пов'язано з тим, що дотримання правил і рекомендацій забезпечує якісний огляд місця події, оскільки виявлення слідів безперечно свідчить про факт перебування особи на місці вчинення правопорушення, що, своєю чергою, істотно впливає на повноту і послідовність використання слідової інформації під час проведення експертного дослідження, а також для розкриття, розслідування правопорушення і визначення правопорушника.

**Ключові слова:** *судова експертиза; сліди; огляд; спеціальні знання.*